

Извјештај о квалитету за статистику Средњег образовања, 2017/2018.

Извјештај припремила: Милка Лончар Антић
Датум објављивања: 06.02.2019.

САДРЖАЈ

1	УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД.....	5
1.1	Намјена истраживања.....	5
1.2	Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
1.3	Коришћене класификације.....	5
1.4	Извјештајна јединица.....	5
1.5	Статистичка јединица посматрања.....	6
1.6	Покривеност и обухват.....	6
1.7	Статистички концепти и дефиниције.....	6
2	РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА.....	6
2.1	Корисници података статистичког истраживања.....	6
2.1.1	Кључни корисници података из статистичког истраживања.....	6
2.1.2	Процјена корисничких потреба.....	6
2.1.3	Мјерење перцепције и задовољства корисника.....	7
2.2	Комплетност података.....	7
2.2.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1).....	7
3	ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ.....	7
3.1	Узорачка грешка.....	7
3.1.1	Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1).....	7
3.1.2	Активности за смањење узорачких грешака.....	7
3.2	Неузорачке грешке.....	7
3.2.1	Неузорачке грешке - Грешке обухвата.....	7
3.2.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2).....	7
3.2.1.2	Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3).....	7
3.2.1.3	Грешка недовољног обухвата.....	7
3.2.1.4	Мјере за смањење грешака обухвата.....	8
3.2.2	Неузорачке грешке - Грешке мјерења.....	8
3.2.2.1	Разлози за настанак грешака мјерења.....	8
3.2.2.2	Мјере за смањење броја грешака мјерења.....	8
3.2.3	Неузорачке грешке - Грешке неодговора.....	8
3.2.3.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4).....	8
3.2.3.2	Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5).....	8
3.2.3.3	Поступци у случају неодговора.....	8
3.2.3.4	Поступци за смањење стопе неодговора.....	8
3.2.4	Ревизије.....	9
3.2.4.1	Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6).....	9
3.2.5	Импутација.....	9
3.2.5.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7).....	9
4	ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА.....	9
4.1	Правовременост објављивања.....	9
4.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1).....	9
4.1.2	Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2).....	9
4.2	Тачност објављивања.....	9
4.2.1	Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3).....	9
4.3	Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности.....	10
5	УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ.....	10
5.1	Усклађеност.....	10
5.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (SN1).....	10
5.1.2	Разлози за већа одступања.....	10
5.2	Упоредивост.....	10
5.2.1	Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (CC1).....	10
5.2.2	Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (CC2).....	10
5.2.3	Прекиди у временским серијама.....	10

5.3	Географска упоредивост.....	10
5.3.1	<i>Упоредивост с чланицама Европског статистичког система</i>	10
6	ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ.....	11
6.1	Саопштења у којима се објављују подаци	11
6.2	Публикације у којима се објављују подаци	11
6.3	Онлајн база података	11
6.4	Пристап микроподацима	11
6.5	Доступност методолошке документације	11
6.6	Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата	11
6.7	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (АС1)	12
6.8	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (АС2).....	12
6.9	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (АС3)	12
7	ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА	12
7.1	Трошкови провођења статистичког истраживања	12
7.2	Оптерећеност давалаца података	12
7.3	Мјере за смањивање трошкова и оптерећености.....	12
8	ПОВЈЕРЉИВОСТ	12
8.1	Повјерљивост - политика	12
8.2	Повјерљивост – поступање са подацима	12
9	СТАТИСТИЧКА ОБРАДА	13
9.1	Извор података	13
9.2	Учесталост прикупљања података.....	13
9.3	Прикупљање података	13
9.4	Валидација података	13
9.5	Компилација података	13
9.6	Прилагођавања.....	13
9.6.1	<i>Сезонско прилагођавање</i>	13

1 УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД

1.1 Намјена истраживања

Статистика образовања обухвата формално образовање и чини га скуп свих јавних и приватних образовних институција дефинисаних према важећим законима.

Циљ статистике образовања је да обезбеди и презентује податке о стању, структури и развоју школа и одјељења, о резултатима школовања и наставном кадру који проводи програм средњег образовања. Циљ статистике средњег образовања је развијање и јачање знања, способности и вјештина потребних за рад у струци, стицању међународно упоредивих нивоа знања као и припреме за наставак школовања на високошколским установама.

1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичко истраживање Средњег образовања за 2017. годину, проводи се на основу Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017. године, који је усвојен Одлуком Народне скупштине Републике Српске 1-1901-12 („Службени гласник Републике Српске“, број 120/12), који је заснован на Закону о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03).

1.3 Коришћене класификације

Користи се Међународна стандардна класификација образовања ISCED 2011, припада међународној породици економских и социјалних класификација Уједињених нација, које користи статистика широм свијета с циљем прикупљања, компилирања и анализирања података упоредивих како у појединим земљама тако и на међународном нивоу.

ISCED 3 – средње образовање, програми на овом нивоу обично су осмишљени као припрема за високо образовање или стицање вјештина потребних за запошљавање.

Средње образовање укључује опште и стручно образовање:

- Опште средње образовање пружају опште средње школе (гимназија), вјерске исламске школе, католичке школе, подразумјевају програме образовања који су осмишљени са циљем стицања општих знања, вјештина и способности. Ученици који заврше средње опште образовање стичу диплому и могу се уписати у било коју установу високог образовања након што прођу пријемни испит или квалификације које прописује та установа. Ови општи програми образовања трају 4 године.
- Средње стручно образовање пружају умјетничке школе, стручне и техничке школе, вјерске православне школе и школе за ученике са посебним потребама. Стручно образовање подразумјева програме који су осмишљени у циљу стицања знања, вјештина и способности која су специфична за одређена занимања или групу занимања. Ученици који дипломирају у средњем техничком и умјетничком или вјерском програму у трајању од 4 године стичу диплому средњег стручног образовања и могу наставити образовање у било којој високошколској институцији. Стручни програми који трају 3 године, осмишљени су како би пружили директан приступ тржишту рада. Ученици који заврше стручни програм стичу сертификат о стручној квалификацији и не могу наставити образовање у високошколској институцији, они могу наставити програм стручног оспособљавања на ISCED 4 (пост средње образовање).

1.4 Извјештајна јединица

Извјештајна јединица је свака средња школа, јавна и приватна, средња школа за дјецу са посебним потребама. Школа се у статистици образовања сматра група ученика организована у једну школску јединицу, са професорима који изводе наставу одређене врсте по одређеном наставном плану и програму, без обзира да ли је школа централна/матична, самостална, подручно одјељење или

одјељење при другој врсти школе. Школом се сматрају и територијално издвојене јединице/подручна одјељења у саставу средње школе.

1.5 Статистичка јединица посматрања

У статистици средњег образовања јединица посматрања су сви ученици који су уписали средњу школу, ученици средњих школа за дјецу са посебним потребама, као и запослени у средњим школама.

1.6 Покривеност и обухват

Обухват је потпун, што значи да су истраживањем обухваћени ученици свих средњих школа и ученици средњих школа за дјецу са посебним потребама у Републици Српској, који су у датој школској години уписани у средњу школу. За школе које су затворене у току школске године, подаци се прикупљају само за онај период кад је школа радила.

1.7 Статистички концепти и дефиниције

Средња школа је установа за обављање дјелатности у области средњег образовања и васпитања. У зависности од врсте наставног плана и програма у складу са Законом о средњој школи у Републици Српској, средња школа може бити организована као:

- Гимназија - образују се ученици општег, природно-математичког, друштвено-језичког и рачунарско-информатичког смјера. Школовање у гимназији траје 4 године.
- средња техничка школа остварује се одговарајући општеобразовни, стручно-теоријски и практични програм у трајању 4 године, чијим завршетком ученик стиче средњу спрему одговарајуће сруке и занимања.
- У стручној школи остварује се општеобразовни, стручно-теоријски и практични програм у трајању од 3 године, чијим завршетком ученик стиче средњу спрему одговарајуће сруке и занимања.
- У умјетничким школама остварују се програми из области умјетности у четворогодишњем трајању, завршетком умјетничке школе ученик стиче средњу стручну спрему.
- Вјерске школе су средње школе за образовање вјерских службеника чијим завршетком ученик стиче средњу спрему, у трајању 5 година.
- У школи за ученике са посебним потребама остварују се стручни, посебно прилагођени програми за специјално образовање ученика са посебним образовним потребама.

2 РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА

2.1 Корисници података статистичког истраживања

2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања

Најважнији корисници података о средњем образовању су:

- Влада и друге институције јавне управе, попут Министарства просвјете и културе Републике Српске, општинске управе, Републички педагошки завод;
- наука, истраживање и образовање: образовне институције, удружења грађана;
- општа јавност: физичка лица;
- медији: РТВ куће, новинске агенције.

2.1.2 Процјена корисничких потреба

Захтјеви корисника су задовољени на начин да се уз PDF формат, на интернет страници Завода, у саопштењу, може пронаћи и excel табела са подацима о средњем образовању ради лакшег

управљања подацима и њихове анализе. Како би се олакшала интерпретација података свако годишње саопштење за јавност, поред табеле са подацима, садржи кратак коментар и методолошка упутства.

2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника

Завод је 2017. године провео Акнекту о задовољству корисника и резултати су доступни на званичној интернет страници Завода, али не обавља се посебно мјерење задовољства корисника истраживањем средњег образовања.

2.2 Комплетност података

2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)

У складу са Регулативом Европске комисије о производњи и развоју статистике образовања и цјеложивотног учења (број 912/2013), стопа комплетности података износи 68,8%.

3 ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ

3.1 Узорацка грешка

3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорацка грешка (A1)

Истраживање се не спроводи на бази узорка.

3.1.2 Активности за смањење узорачких грешака

Истраживање се не спроводи на бази узорка.

3.2 Неузорацке грешке

3.2.1 Неузорацке грешке - Грешке обухвата

3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Будући да се ради о комплетном обухвату, стопа прекомјерног обухвата није могућа.

3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3)

У истраживању средњих школа не користи се више извора.

3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата

Будући да се ради о комплетном обухвату, грешка недовољног обухвата није могућа.

3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата

Како је у овом истраживању комплетан обухват, неопходно је редовно ажурирати листу извештајних јединица ради тачног увида у број активних извештајних јединица. Почетком августа из пословног регистра Завода добијају се све промјене које су регистроване у току године као што су новорегистроване или брисане школе и подручна одјељења. Све промјене из пословног регистра пореде се са подацима Министарства просвјете и културе о средњим школама у Републици Српској. Уколико се утврди разлика, адресар се ажурира.

3.2.2 Неузорачке грешке - Грешке мјерења

3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења

Грешке у мјерењу су могуће само у фази самог попуњавања обрасца приликом уноса. Најчешћи разлози грешака мјерења су:

- Лице које попуњава упитник није детаљно прочитало упутство за попуњавање.
- Лице које попуњава упитник не разумије упитник.

3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Најучинковитија мјера за смањење грешака мјерења је јасно и разумљиво методолошко објашњење за попуњавање, које несмије бити преопширно. Неопходно је редовно одржавање контакта са извештајним јединицама, у случају да се јаве одређене нејасноће.

3.2.3 Неузорачке грешке - Грешке неодговора

3.2.3.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)

У школској 2017/2018. години није било неодговора извештајне јединице.

3.2.3.2 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5)

У шлолској 2017/2018. години није било неодговора варијабли.

3.2.3.3 Поступци у случају неодговора

У случају неодговора настојимо добити недостајући податак, а у случају да се не може добити податак, ставимо да је податак непознат.

3.2.3.4 Поступци за смањење стопе неодговора

Када се уочи да су одређена питања нејасна, настојимо их детаљније објаснити у наредној школској години. Такође, у допису који шаљемо извештајним јединицама заједно са обрасцем, наведен је и телефонски број за све додатне информације и нејасноће у вези попуњавања обрасца.

3.2.4 Ревизије

3.2.4.1 Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6)

Не спроводи се ревизија података за статистику средњег образовања у референтној школској години.

3.2.5 Импутација

3.2.5.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)

Не располаже се информацијама које омогућавају израчунавање стопе импутираних података.

4 ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА

4.1 Правовременост објављивања

4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)

Правовременост првих резултата износи T+212 дана.

Референтни период	25.09.2017.
Датум објаве првих/претходних/прелиминарних резултата	25.04.2018.
Временски размак	T+212

4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)

Правовременост коначних резултата износи T+274 дана.

Референтни период	25.09.2017.
Датум објаве коначних резултата	26.06.2018.
Временски размак	T+274

4.2 Тачност објављивања

4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3)

Индикатор за произвођаче статистика

Тачност објављивања годишњих података износи T+0:

Референтни период	2017/2018
Најављени датум објављивања (према Календару публикација)	26.06.2018.
Стварни датум објављивања	26.06.2018.
Временски размак (број мјесеци)	T+0

Индикатор за кориснике статистика:

Стопа тачности објављивања података за средње школе износи 100%.

4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности

Није било кашњења између најављеног и стварног датума објаве.

5 УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ

5.1 Усклађеност

5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (СН1)

Није примјенљиво, не користи се више различитих извора података.

5.1.2 Разлози за већа одступања

Није примјенљиво.

5.2 Упоредивост

5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (СС1)

Није примјенљиво, нема упоредних статистика.

5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (СС2)

Подаци о средњем образовању у Републици Српској прикупљају се и објављују од 1997. године и упоредиви су.

5.2.3 Прекиди у временским серијама

Није било прекида у временским серијама, од почетка прикупљања годишњих података о средњем образовању.

5.3 Географска упоредивост

5.3.1 Упоредивост с чланицама Европског статистичког система

Подаци о средњем образовању упоредиви су са осталим чланицама Европског система у мјери која зависи од усклађености образовних система у појединим државама.

6 ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

6.1 Саопштења у којима се објављују подаци

Подаци о средњем образовању се објављују путем годишњих саопштења:

- Средње школе по разредима на почетку школске 2017/2018. године.
- Наставници средњих школа, почетак 2017/2018. године.
- Средње школе по пољима образовања, почетак школске 2017/2018. године.
- Средње школе на крају школске 2017/2018. године.

Саопштења су доступни у pdf и excel формату на web страници Завода:

<http://www.rzs.rs.ba/front/category/12/198/?page=1>.

6.2 Публикације у којима се објављују подаци

Поред саопштења подаци о средњем образовању се објављују у следећим публикацијама:

- Статистички билтен средњег образовања, садржи детаљне податке по свим табелама из упитника као и преглед по општинама, који су доступни на web страници Завода:
<http://www.rzs.rs.ba/front/category/263>.
- Статистички годишњак Републике Српске, садржи вишегодишње податке доступне на web страници Завода:
http://www.rzs.rs.ba/front/category/8/?left_mi=287&add=287.
- Ово је Република Српска, садржи основне податке о средњем образовању доступне на web страници
http://www.rzs.rs.ba/front/category/308/?left_mi=288&add=288.
- Градови и општине Републике Српске, доступни на web страници
http://www.rzs.rs.ba/front/category/380/?left_mi=331&add=331.

6.3 Онлајн база података

Подаци средњег образовања нису доступни на онлајн базама података.

6.4 Приступ микроподацима

Микроподаци су недоступни, подлежу општим законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

6.5 Доступност методолошке документације

Методолошки документи доступни су како у електронском облику тако и у форми различитих публикација. Онлајн методологија се налази на web страници Завода:

<http://www.rzs.rs.ba/front/category/12/190/?&add=None>.

6.6 Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата

Подаци су јасно приказани. У свакој публикацији као и на web страници Завода налази се кратак преглед методолошких информација.

6.7 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (AC1)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова података о средњем образовању.

6.8 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (AC2)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова метаподатака о средњем образовању.

6.9 Индикатор квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC3)

Стопа комплетности мета података (ESMS v. 2.0) за Статистику средњег образовања је 96,6%.

7 ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА

7.1 Трошкови провођења статистичког истраживања

Нису расположиви подаци о трошковима Републичког завода за статистику за реализацију статистичких активности у оквиру Статистике средњих школа.

7.2 Оптерећеност давалаца података

Нису расположиви подаци о оптерећењу и трошковима извјештајних јединица

7.3 Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјера за смањење трошкова и оптерећености је коришћење административних извора података.

8 ПОВЈЕРЉИВОСТ

8.1 Повјерљивост - политика

Подаци који се прикупљају за потребе истраживања, подлијежу законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06)“.

8.2 Повјерљивост – поступање са подацима

Правилником о заштити повјерљивих података Републички завод за статистику Републике Српске, регулисано је осигуравање повјерљивости индивидуалних података, као и процедуре при давању, размјени и уступању тих података корисницима или групама корисника. Једна од мјера у вези са повјерљивошћу подата се обезбеђује писаном изајвом о заштити и чувању тајности статистичких података, што је обавеза свих запосленика Завода.

9 СТАТИСТИЧКА ОБРАДА

9.1 Извор података

Статистичком активношћу су обухваћене све редовне средње школе, јавне и приватне, средње школе за дјецу са посебним потребама, са стањем на дан 25.09.2017. године.

9.2 Учесталост прикупљања података

Периодика прикупљања података је на годишњој основи.

9.3 Прикупљање података

Од школске 2014/2015. године напуштен је метод прикупљања података путем штампаних упитника и уведен је нови метод прикупљања података путем електронског упитника. Ово је било неопходно како би се методологија образовања ускладила са методологијом UNESCO-а, OECD-а и EUROSTAT-а, као и са осталим EUROSTAT стандардима.

Упитник је доступан на веб страници Завода:

[http://81.93.77.240/front/category/12/191/?left_mi=23&up_mi=12&add=23.](http://81.93.77.240/front/category/12/191/?left_mi=23&up_mi=12&add=23)

9.4 Валидација података

Валидација података се проводи током уноса и након уноса, путем логичких контрола које су унапријед дефинисане у оквиру саме апликације. Такође, у тренутку пристизања упитника од извјештајних јединица врши се контрола исправности упитника. Уколико се јаве неке нејасноће или подаци нису потпуни контактирају се извјештајне јединице да би се добили исправни и потпуни подаци.

9.5 Компилација података

Статистика средњих школа неврши компилацију података.

9.6 Прилагођавања

9.6.1 Сезонско прилагођавање

Подаци Статистике средњих школа нису предмет сезонског прилагођавања.